

**OBROŃMY
RODZINĘ I MAŁŻEŃSTWO**

OBROŃMY RODZINĘ I MAŁŻEŃSTWO

REDAKCJA

Tymoteusz Zych

AUTORZY

Rozalia Kielmans-Ratyńska, Karina Walinowicz, Tymoteusz Zych

Warszawa 2018

Copyright 2018 by Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej *Ordo Iuris*

www.ordoiuris.pl

REDAKCJA

Tymoteusz Zych

AUTORZY

Rozalia Kielmans-Ratyńska

Karina Walinowicz

Tymoteusz Zych

NUMER ISBN

978-83-948919-0-9

SKŁAD

Błażej Zych

DRUK

MultiPrint.pl

WARSZAWA 2018

Rodzina i małżeństwo są obecnie przedmiotem bezprecedensowego ataku ze strony międzynarodowych instytucji, które usiłują podważyć podstawowe struktury społeczne i prawne państw całego świata.

W ostatnich latach ideolodzy zaczęli instrumentalnie wykorzystywać słuszne hasło zwalczania przemocy i dyskryminacji, by przeforsować swoje postulaty zmierzające do osłabienia rodziny i małżeństwa. Twierdzą oni, że przemoc jest zjawiskiem strukturalnym i istnieje ze względu na to, że role kobiet i mężczyzn w społeczeństwie się różnią. Źródłem tych różnic jest natomiast tradycyjna rodzina oraz małżeństwo rozumiane jako związek mężczyzny i kobiety.

Rodzina chroni przed przemocą

Rzeczywistość jest jednak zupełnie inna, gdyż to właśnie rodzina realnie zabezpiecza przed przemocą każdego z jej członków. Silne więzi rodzinne skutecznie chronią przed występowaniem negatywnych zjawisk, które w rodzinie opartej na małżeństwie występują rzadziej niż w innych relacjach międzyludzkich, w tym konkubinatach. Konsekwentnie potwierdzają to różne badania społeczne¹.

Badania społeczne wskazują, że silne więzi rodzinne chronią przed występowaniem negatywnych zjawisk

¹ Zob. także: C.T. Kenney, S.S. McLanahan, *Why Are Cohabiting Relationships More Violent than Marriages?*, "Demography" 2006/43; G. Kline i inni, *Timing Is Everything: Pre-Engagement Cohabitation and Increased Risk for Poor Marital Outcomes*, "Journal of Family Psychology", nr 2 (2004); R.E. Billingham, *Courtship Violence: The Patterns of Conflict Resolution Strategies Across Seven Levels of Emotional Commitment*, "Family Relations", nr 36 (1987), s. 283-289; J.S. Rogers, R. P. Amato, *Is Marital Quality Declining: The Evidence from Two Generations*, "Social Forces", nr 3(75) (1997), s. 1089-1100; P.R. Amato, A. Booth, *A generation at risk: Growing up in era of family upheaval*, Harvard University Press, Cambridge 1997, <http://marrpedia.org>, dostęp: 13 czerwca 2018 r.; W. Bradford Wilcox, R. Fretwell Wilson, *The best way to end violence against women stop taking lovers and get married*, <http://posteverything/wp/2014/06/10/the-best-way-to-end-violence-against-women-stop-taking-lovers-and-get-married/>, dostęp: 13 czerwca 2018 r.; Linda J. Waite and Maggie Gallagher, *The Case for Marriage: Why Married People Are Happier, Healthier, and Better off Financially*, Nowy Jork 2010, Broadway Books, rec. Richard Niolon, <http://www.psychpage.com/family/brwaitgallagher.html>, dostęp: 13 czerwca 2018 r.; P. Fagan, K. Johnson, R. Rector, *Marriage: Still the safest place for women and children*, Waszyngton 2004, <https://www.heritage.org/marriage-and-family/report/marriage-still-the-safest-place-women-and-children>, dostęp: 13 czerwca 2018 r.

Nie ma wątpliwości, że to rodzina oparta na małżeństwie jednego mężczyzny i jednej kobiety stanowi optymalną przestrzeń rozwoju, chroniącą zarówno kobiety, jak i dzieci. Statystycznie, dzieci wychowujące się w rodzinie, w której rodzice nie są małżeństwem stają się częściej ofiarami przemocy domowej, podobnie jak kobiety, które pozostają w związkach pozamałżeńskich częściej narażone są na przemoc ze strony swoich partnerów. Potwierdzają to badania amerykańskiego Departamentu Sprawiedliwości prowadzone w latach 1993-2010, z których wynika, że przez cały ten okres badania wykazywały, że przemoc ze strony partnera dużo częściej niż mężatki doświadczały kobiety niezamężne. W 2010 r. przemoc ze strony partnera występowała w USA czterokrotnie częściej w przypadku kobiet niezamężnych niż w przypadku mężatek. W odniesieniu do gospodarstw domowych z dziećmi ta różnica była jeszcze bardziej ewidentna - przemoc ze strony partnera występowała wobec kobiet niezamężnych ponad 12-krotnie częściej². Także inne badania organizowane na zlecenie amerykańskich władz prowadzą do podobnych wniosków³.

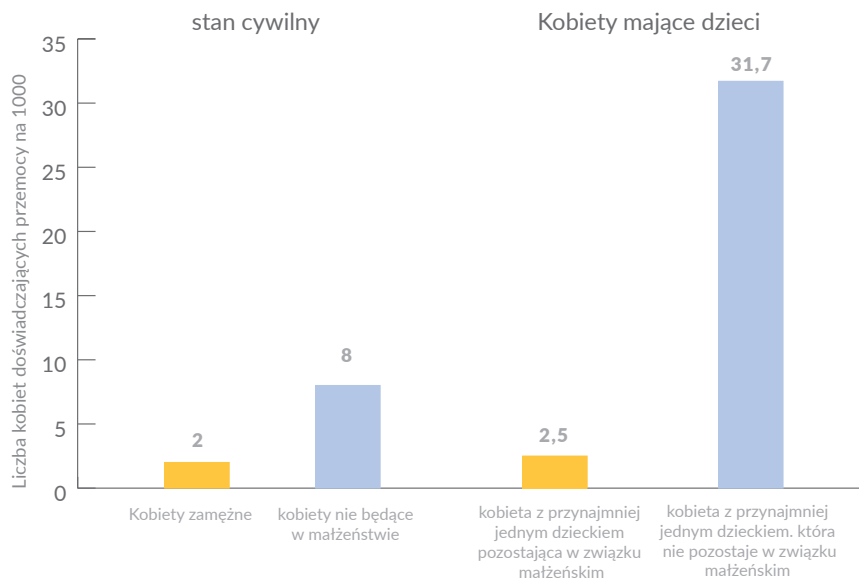
Statystycznie, dzieci wychowujące się w rodzinie, w której rodzice nie są małżeństwem, stają się częściej ofiarami przemocy domowej. Kobiety, które pozostają w związkach pozamałżeńskich częściej narażone są na przemoc ze strony swoich partnerów.

2 U.S. Department of Justice: S. Catalano, *Intimate Partner Violence, 1993–2010*, U.S. Department of Justice, 2012 (revised 2015), s. 2, <http://www.bjs.gov/content/pub/pdf/ipv9310.pdf>, dostęp: 13 czerwca 2018 r.

3 P. Fagan, K. Johnson, R. Rector, *Marriage: Still the Safest Place...*, dz.cyt., dostępne pod adresem: <https://www.heritage.org/marriage-and-family/report/marriage-still-the-safest-place-women-and-children>, dostęp: 13 czerwca 2018 r.

WYKRES 1.

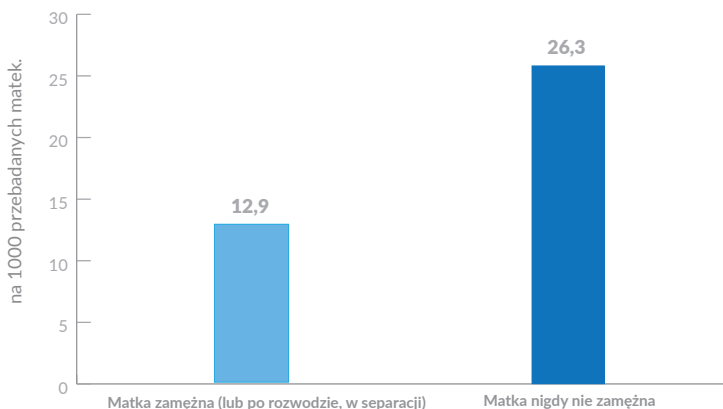
Częstotliwość występowania przemocy wobec kobiet ze strony partnera w USA w 2010 r.

Źródło: U.S. Department of Justice: S. Catalano, *Intimate Partner Violence, 1993–2010*, U.S. Department of Justice, 2012 (revised 2015), s. 2, <http://www.bjs.gov/content/pub/pdf/ipv9310.pdf>, dostęp: 13 czerwca 2018 r.

WYKRES 2.

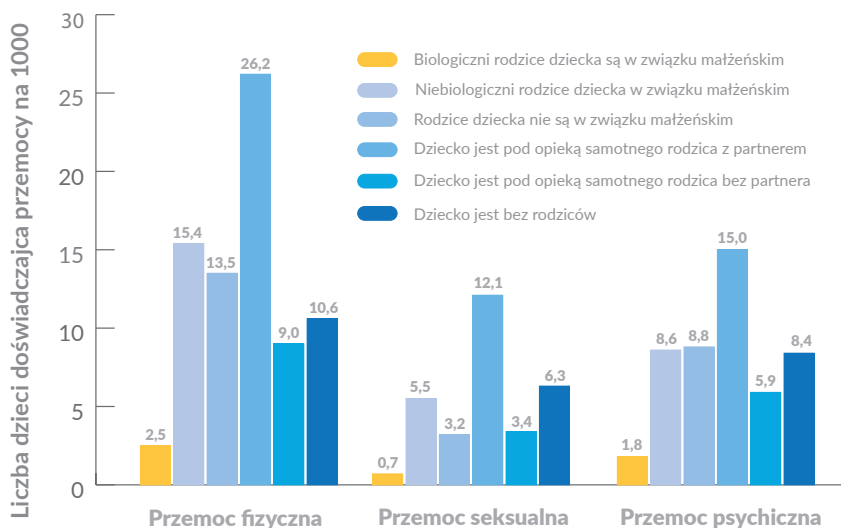
Odsetek matek z dziećmi w wieku 20-50 z dziećmi w wieku poniżej 12 lat, które doświadczyły przemocy domowej w ciągu roku.

Źródło: U.S. Dept. of Justice, Bureau of Justice Statistics, NATIONAL CRIME VICTIMIZATION SURVEY, 1992-2001 [Computer file]. Conducted by U.S. Dept. of Commerce, Bureau of the Census. ICPSR ed. Ann Arbor, MI: Interuniversity Consortium for Political and Social Research [producer and distributor], 2002, https://library.carleton.ca/sites/default/files/fnd/data/surveys/pdf_files/ncls-us-cbk.pdf, dostęp: 13 czerwca 2018 r.
P. Fagan, K. Johnson, R. Rector, *Marriage: Still the Safest Place...*, dz.cyt., s. 2, dostępne pod adresem: <https://www.heritage.org/marriage-and-family/report/marriage-still-the-safest-place-women-and-children>, dostęp: 13 czerwca 2018 r.

WYKRES 3.

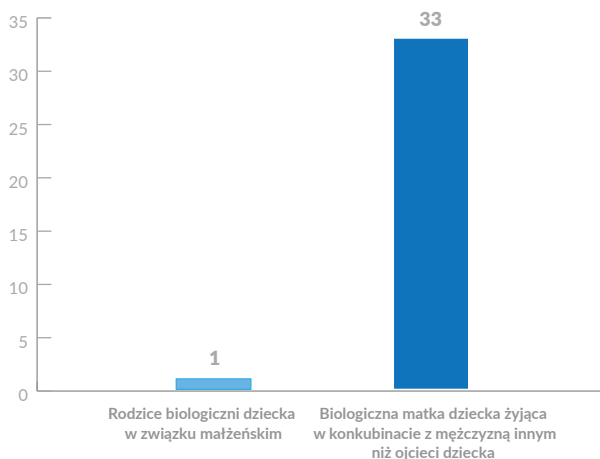
Częstotliwość występowania przemocy fizycznej, seksualnej i emocjonalnej wobec dzieci
Czwarte Narodowe Badania nt. Przemocy i Zaniedbań wobec Dzieci.

Źródło: Report to Congress, *Fourth National Incidence Study of Child Abuse and Neglect (NIS-4)*.

WYKRES 4.

Wskaźnik ryzyka wystąpienia w gospodarstwie domowym poważnego aktu przemocy wobec dziecka

Źródło: R. Whelan, *Broken Homes and Battered Children: a Study of Relationship between Child Abuse and Family Type*, Londyn 1994, Family Education Trust.

Według badań brytyjskich z 1993 roku dziecko mieszkające z matką oraz jej konkubentem było narażone na przemoc domową 33 razy bardziej niż dziecko mieszkające z rodzicami, którzy są małżeństwem. Również polskie i węgierskie badania potwierdzają, że silne więzi rodzinne stanowią istotne czynniki chroniące przed przemocą, alkoholizmem, narkomanią⁴.

W konfrontacji z potężnymi międzynarodowymi instytucjami pojedyncze państwa często przyjmują narzucany im bezpodstawnie ideologiczny dyktat. Tak długo, jak nie powstanie silna międzynarodowa koalicja na rzecz ochrony małżeństwa, rodziny i ludzkiego życia, tak długo będziemy obserwować sukcesy skrajnie lewicowych ideologii w kolejnych krajach.

Chcemy, żeby państwa promowały pozytywne wzorce dotyczące życia rodzinnego, inaczej niż ma to często miejsce w tej chwili, kiedy międzynarodowe instytucje poprzez polityczny nacisk wymuszają na nich coraz dalej idące ustępstwa osłabiające prawny status rodziny.

Potrzebujemy silnej międzynarodowej struktury, która pozwoli zapobiec:

- dalszemu osłabianiu autonomii rodziny, w tym nasilającemu się zjawisku bezpodstawnego odbierania dzieci;
- próbom podważania naturalnego znaczenia małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny, rodziny, płci i rodzicielstwa;
- wykorzystywaniu instytucji publicznych, w tym szkoły, do deprawacji i indoktrynacji ideologicznej;
- eskalacji przemocy, w szczególności przemocy domowej i przemocy godzącej w życie rodzinne.

⁴ *Vademecum skutecznej profilaktyki problemów młodzieży, Przewodnik dla samorządów i praktyków oparty na wynikach badań naukowych*, red. Szymon Grzelak, Warszawa 2015, s. 82-83, s. 98; Tárkányi Ákos: *Élettársi kapcsolatban élés, intim párkapcsolat és házasság Magyarországon a 2009-es „Családi kapcsolatok” országos vizsgálát alapján*. s. 54-88; Mayer Annamária, Balásházy Imre, Czettele Győző, *A helyesnek tartott alapvető nemi viselkedéstípusok eloszlása és annak kapcsolata a vallásossággal Magyarországon 2009-ben*, s. 89-101.

KONWENCJA STAMBULSKA

Jednym z najważniejszych narzędzi wykorzystywanych przez lewicowych ideologów stała się Konwencja stambulska⁵, która pod pretekstem walki z przemocą zwalcza naturalny model rodziny i narzuca ideologię *gender*. W Polsce Konwencja weszła w życie 1 sierpnia 2015 r. Zdaniem lewicowych organizacji najbardziej radykalne postanowienia zawarte w dokumencie nadal jeszcze nie zostały wdrożone w naszym kraju. **Władze Polski są pod coraz silniejszą presją, by te ideologiczne postanowienia Konwencji wdrażać.**

Konwencję ratyfikowało dotychczas 33 państwa. W ogóle nie podpisały jej m.in. **Stany Zjednoczone, Kanada, Stolica Apostolska, Rosja i Japonia**, a nie ratyfikowały: **Armenia, Bułgaria, Czechy, Słowacja, Węgry, Irlandia, Litwa, Łotwa, Liechtenstein, Mołdawia, Ukraina, Wielka Brytania.**

Konwencja definiuje przemoc jako zjawisko strukturalne, istniejące ze względu na *społecznie skonstruowane role, zachowania, działania i atrybuty, które dane społeczeństwo uznaje za odpowiednie dla kobiet lub mężczyzn*. Oznacza to, że **podstawowym źródłem przemocy mają być różnice społeczne wynikające z odmienności między kobietami i mężczyznami**, które według autorów Konwencji należy likwidować.

Pod pretekstem walki z przemocą Konwencja narzuca ideologię *gender* i tworzy podstawy aparatu służącego rozbijaniu rodzin i pozwalającego na bezpodstawne odbieranie dzieci. W szczególności:

- zobowiązuje całą administrację państwa do uwzględnienia *perspektywy gender* w toku wdrażania jej postanowień (art. 6);
- nakłada na państwo obowiązek *podejmowania działań niezbędnych dla promowania zmian społecznych i kulturowych wzorców zachowań kobiet i mężczyzn w celu wykorzenienia uprzedzeń, zwyczajów, tradycji oraz innych praktyk, opartych na stereotypowych rolach kobiet i mężczyzn* (Art. 12 ust. 1);

⁵ Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzona w Stambule 11 maja 2011r., Dz.U. z 2015r. poz. 961, (CAHVIO).

- nakazuje *wprowadzenie do programów nauczania na wszystkich etapach edukacji (...) treści dotyczących równości mężczyzn i kobiet oraz niestereotypowych ról genderowych* (Art. 14 ust. 1).
- nieostro i nieprawidłowo definiuje przemoc, co może prowadzić do nieuzasadnionej ingerencji w rodzinę, w tym bezpodstawnego odbierania dzieci (art.3).

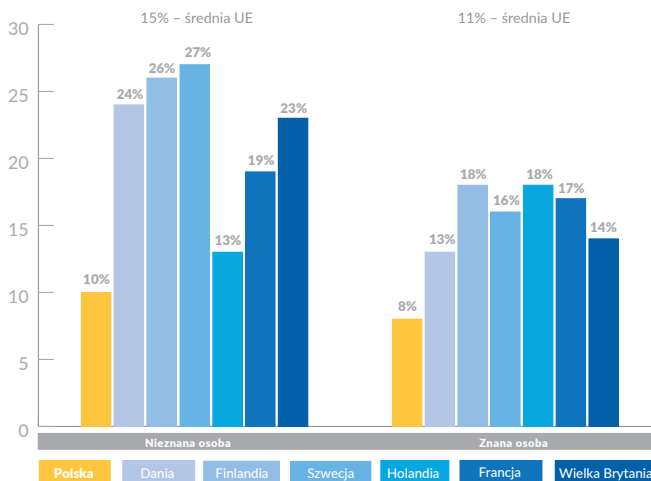
Tymczasem w krajach, które od lat stosują model zwalczania przemocy zaproponowany w Konwencji stambulskiej, problemy przemocowe zamiast się zmniejszać, narastają. Agencja Praw Podstawowych UE (APP) opublikowała wyniki badań nad przemocą wobec kobiet we wszystkich krajach UE, w ramach których przebadano 42 tys. respondentów⁶. Na tej podstawie ustalono, że Polska jest krajem o najniższym w Europie odsetku kobiet, które doświadczyły przemocy (19%), przy średniej unijnej na poziomie 33% (Wykres 5 oraz 6). W krajach, które od dawna upatrują źródeł przemocy w zróżnicowaniu tradycyjnych ról płciowych, odsetek kobiet doświadczających przemocy jest dwuipółkrotnie wyższy (Dania 52%, Finlandia 47%, Szwecja 46%, Holandia 45%).

Także badanie przeprowadzone w tym samym roku przez międzynarodową Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju⁷ potwierdza, że w Polsce przemoc wobec kobiet jest zjawiskiem mniej powszechnym niż w krajach od dawna realizujących założenia przyjęte w konwencji stambulskiej. Badanie wykazało, że skala zjawiska przemocy wobec kobiet w Polsce należy do jednego z niższych w Europie. Odsetek kobiet, które doświadczyły przemocy w naszym kraju to 13%, w Szwecji 28%, Finlandii 30% a w Wielkiej Brytanii 29%.

6 European Union Agency for Fundamental Rights, *Violence against women: an EU-wide survey. Main results*, Luksemburg 2014, fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf, dostęp: 13 czerwca 2018 r.

7 OECD (2018), *Violence against women (indicator)*. doi: 10.1787/f1eb4876-en, <https://data.oecd.org/inequality/violence-against-women.htm#indicator-chart>, dostęp: 13 czerwca 2018 r.

WYKRES 5. Odsetek kobiet, które obawiają się doznania przemocy fizycznej lub seksualnej

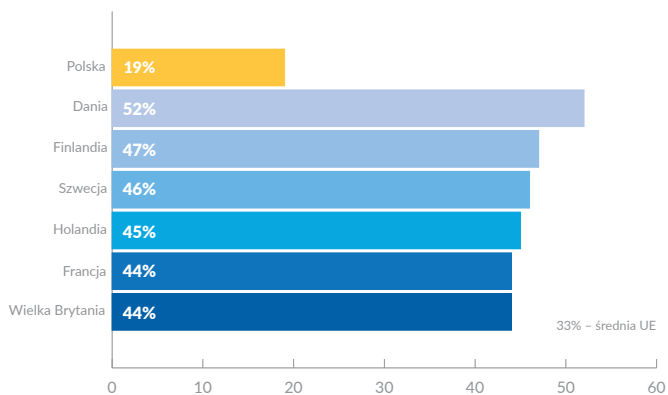

Polki czują się bezpiecznie

Polska ma jeden z najniższych wskaźników lęku przed doznaniem przemocy fizycznej lub seksualnej.

Źródło: Violence against women: an EU-wide survey. Main results report, Tabela 8.3., s. 147-148, fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf, dostęp: 13 czerwca 2018 r.

WYKRES 6. Odsetek kobiet w UE, które deklarują, że doznały w swoim życiu przemocy domowej

19% w Polsce skala zjawiska przemocy wobec kobiet jest najniższa w Unii Europejskiej.

Źródło: Violence against women: an EU-wide survey. Main results report, Tabela 2.1., s. 28-29, fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf, dostęp: 13 czerwca 2018 r.

Chociaż *genderowy* model zwalczania przemocy jest skrajnie nieskuteczny, narzuca się go państwom członkowskim Rady Europy. Trzeba przeciwstawić mu efektywny model walki z przemocą, który prawidłowo identyfikuje jej źródła.

Dlatego przedstawiamy projekt **Konwencji o Prawach Rodziny (KPR)**. Propozycja jest alternatywą wobec ideologicznej Konwencji stambulskiej, a także głosem sprzeciwu wobec prób podważania naturalnego znaczenia rodziny, małżeństwa, płci oraz rodzicielstwa.

KPR ma na celu realną ochronę człowieka przed przemocą oraz obronę naturalnego porządku społecznego poprzez zidentyfikowanie i przeciwdziałanie rzeczywistym źródłom przemocy.

Tylko tworząc międzynarodową platformę ochrony rodziny będziemy mogli skutecznie obronić rodzinę i małżeństwo w naszym kraju.

Treść inspirowana jest bogatym międzynarodowym dorobkiem ochrony praw człowieka w tym Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ i Konwencji Praw Dziecka a także najlepszymi praktykami konstytucyjnymi europejskich państw.

CZYM JEST KONWENCJA O PRAWACH RODZINY?

Konwencja o Prawach Rodziny zawiera 52 artykuły, które precyzyjnie definiują pojęcia: dobra dziecka, płci, małżeństwa, rodziny, przemocy i przemocy domowej.

Dzieci

Dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w naturalnym środowisku rodzinnym, w atmosferze szacunku, miłości i zrozumienia⁸.

KPR gwarantuje ochronę fundamentalnych praw dzieci, m.in.

- Objęcie pełną ochroną prawną zarówno przed jak i po urodzeniu (art. 5)
- Zagwarantowanie zabezpieczenia najlepszego dobra dziecka we wszystkich działaniach państwa dotyczących dzieci (art. 23)
- Zagwarantowanie prawa do wychowywania dzieci przez matkę i ojca w pierwszej kolejności albo przez członków najbliższej rodziny (art. 27)

KPR potwierdza, że rodzina, szczególnie najbliżsi jej członkowie, tworzą wyjątkową wspólnotę, która jest optymalnym środowiskiem rozwoju człowieka, najskuteczniej zabezpieczającym go przed przemocą oraz innymi patologiami.

Małżeństwo

KPR określa definicję małżeństwa oraz obejmuje małżeństwo, rodzinę i rodzicielstwo szczególną ochroną, wzmacniając integralność rodziny. Nie uznaje skutków prawnych związków jednopłciowych, poligamicznych, kazirodczych.

⁸ Por. z Preambułą Konwencji o prawach dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.).

- Gwarantuje równe prawa i obowiązki małżonkom (art.13)
- Gwarantuje ochronę przed dyskryminacją rodzin wielodzietnych, rodziców oraz młodych matek (art. 14)

Rodzina i rodzicielstwo

KPR zapewnia społeczne uznanie i wsparcie dla rodzin wielodzietnych oraz gwarantuje poszanowanie praw rodziców do wychowywania dzieci w zgodzie z własnymi poglądami. To na rodzicach spoczywa główna odpowiedzialność za wychowywanie ich dzieci.

- Wzmocnienie poszanowania prymatu władzy rodzicielskiej (art. 16)
- Zagwarantowanie swobodnego wyboru szkół i sposobu kształcenia dzieci przez rodziców (art. 19)
- Poszanowanie pierwszeństwa rodziców w decydowaniu o sposobie wychowania ich dzieci (art. 20)

Przemoc

KPR gwarantuje ochronę przed przemocą domową oraz przemocą godzącą w życie rodzinne, zawiera diagnozę rzeczywistych przyczyn przemocy i gwarantuje szerokie wsparcie dla jej ofiar (w tym poradnictwo prawne, psychologiczne, wsparcie finansowe, pomoc mieszkaniową).

KRP przewiduje liczne instrumenty przeciwdziałania przemocy i pomocy ofiarom przemocy, w tym (art. 35):

- wspieranie poradnictwo prawne i psychologiczne, wsparcie finansowe, pomoc mieszkaniową, edukację, szkolenia oraz pomoc w znalezieniu zatrudnienia;
- zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej i instytucji wyspecjalizowanych w udzielaniu pomocy ofiarom;
- zapewnienie wystarczającej liczby odpowiednich i łatwo dostępnych schronisk oferujących bezpieczne zakwaterowanie oraz aktywną pomoc ofiarom, zwłaszcza kobietom i ich dzieciom;
- zapewnienie wystarczającej liczby odpowiednich i łatwo dostępnych ośrodków świadczących pomoc ofiarom gwałtów lub innych aktów przemocy

seksualnej, zapewniających badania lekarskie i sądowe, wsparcie pourazowe oraz poradnictwo;

- zapewnienie ofiarom dostępu do pomocy prawnej i do bezpłatnej porady prawnej, na warunkach przewidzianych przez prawo krajowe;

KRP przewiduje także instrument, który nie był dotychczas znany, tj. powszechny dostęp do ogólnokrajowego, bezpłatnego portalu informacyjnego, prowadzonego we wszystkich językach urzędowych oraz językach mniejszości narodowych i etnicznych, zawierającego informacje o wszystkich formach przemocy, metodach jej zapobiegania, prawach przysługujących ofiarom przemocy oraz umożliwiający zgłaszanie przypadków przemocy.

Ustanawia także Międzynarodowy Komitet Praw Rodziny, którego zadaniem będzie kontrola postępów dokonywanych przez Państwa-Strony w przestrzeganiu konwencyjnych norm ochrony praw rodziny.

PODSUMOWANIE

Rodzina jest optymalnym środowiskiem rozwoju człowieka i najskuteczniej zabezpiecza go przed przemocą. W obliczu bezprecedensowego ataku, z jakim się dzisiaj spotyka, potrzebuje ona ochrony także na poziomie międzynarodowym.

Wiemy, że nie jesteśmy sami – w Europie i na świecie jest wiele organizacji społecznych i rządów, które są w stanie zrobić dużo dla ochrony rodziny. Tak długo jednak, jak nie łączy ich wspólny instrument w postaci aktu prawa międzynarodowego, ich działania będą mało skuteczne.

Rodzina oparta na małżeństwie oraz małżeństwo będące związkiem jednej kobiety i jednego mężczyzny są instytucjami naturalnymi oraz unikalnymi, a dopełnianie się ról kobiet i mężczyzn połączonych więzami małżeńskimi najpełniej pozwala na integralny rozwój człowieka.

Instytut na rzecz Kultury Prawnej *Ordo Iuris* angażuje się w obronę osób i środowisk zagrożonych społecznym wykluczeniem ze względu na przywiązanie do tradycyjnego ładu społecznego oraz świata wartości, z którego się on wywodzi. Czynimy to zwłaszcza w zakresie:

- prawnej ochrony niewinnego życia ludzkiego na wszystkich etapach jego rozwoju,
- ochrony małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny, rodziny, macierzyństwa i rodzicielstwa oraz ich prawnej tożsamości,
- prawnej ochrony dzieci przed demoralizacją i deprawacją, w tym ochrony praw rodziców w zakresie wychowania dzieci,
- poszanowania w przestrzeni publicznej duchowego dziedzictwa Narodu, w którym zakorzeniona jest kultura polska.

PRZYSZŁOŚĆ RODZINY JEST W NASZYCH RĘKACH

Instytut *Ordo Iuris* chroni rodziców i dzieci przed niebezpieczną interwencją instytucji publicznych oraz zagwarantować rozwiązania prawne, które będą chronić rodzinę i naturalne małżeństwo. Jesteśmy fundacją i zakres naszej aktywności jest ściśle uzależniony od funduszy, które pozyskamy na działalność statutową. Ceniąc sobie niezależność nie korzystamy ze środków publicznych i grantów, których pozyskanie mogłoby ją ograniczać. Naszą działalność prowadzimy tylko dzięki hojności naszych Darczyńców, zwłaszcza tych, którzy wspierają nas regularnie co miesiąc w ramach Kręgu Przyjaciół (więcej na stronie: www.przyjaciele.ordoiuris.pl).

RAZEM MOŻEMY REALNIE WPŁYWAĆ NA RZECZYWISTOŚĆ!

DAROWIZNĘ MOŻNA PRZEKAZAĆ NA KONTO
32 1160 2202 0000 0002 4778 1296
Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej *Ordo Iuris*
ul. Górnośląska 20 lok. 6, 00-484 Warszawa
oraz za pomocą przelewów internetowych
Tpay i PayPal (szczegóły na stronie www.ordoiuris.pl).

ordoiuris.pl

[/ordoiuris](https://www.facebook.com/ordoiuris)

[@Ordoluris](https://twitter.com/Ordoluris)

[/ordoiuris](https://www.youtube.com/ordoiuris)

